

nápravu pouze způsobem naznačeným v § 78, odstavec třetí, zákona o soudní organizaci.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1920, R I 26/20.)

Platební rozkaz soudu první stolice, jímž byla žalobci uložena záloha svědeckých poplatků, byl vyhotoven a podepsán pouze úředníkem soudní kanceláře. Rekursní soud vyhověl žalobcovu rekursu a platební rozkaz zrušil.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu žalovaného a změnil usnesení soudu rekursního v ten rozum, že odmítl rekurs žalobcův.

Důvody:

Platební rozkaz vyhotoven a podepsán byl úředníkem kanceláře soudní (§§ 106, 107 j. ř.). Nebylo proto přípustno, by vzat byl v odpor rekusem, jenž dle § 514 c. ř.s. dopouští se jen proti usnesením soudním, nýbrž bylo věcí žalobce, by zjednal si nápravu způsobem, naznačeným v § 78, odst. 3, zákona o soudní organizaci. Právem proto stěžuje si žalovaný do toho, že rekurs nebyl jako nepřípustný odmítnut.

Čís. 375.

Nárok eráru na náhradu škody, jež mu byla způsobena podloudným obchodem s bankovkami, opatřenými padělanými kolky, jest povahy soukromoprávní a neplatí o něm dvorský dekret ze dne 18. září 1786, čís. 577 písm. c) sb. z. s.

Výpočet čl. III., odstavec první, uvozovacího zákona k exekučnímu řádu jest výlučným.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1920, R I 31/20.)

Proti filiálce vídeňské banky, jež byla v podezření, že poškodila erár podloudným obchodem tisícikorunovými bankovkami, opatřenými padělanými kolky, domáhala se finanční prokuratura jménem eráru zajišťovací exekuce, opírajíc se o ustanovení dvorských dekretů ze dne 18. září 1786, čís. 577 písm. c) sb. z. s. a ze dne 24. října 1806, čís. 789 sb. z. s. Soud první stolice zajišťovací exekuci nepovolil, v podstatě proto, že se ustanovení citovaných dekretů nehodí na případ, o nějž tu jde. Ku stížnosti finanční prokuratury povolil rekursní soud zajišťovací exekuci. Důvody: Ze čl. III. uvozovacího zákona k exekučnímu řádu není nikterak zjevno, že by působnost dosud platných zákonných předpisů o přednostních právech a o zajištění a vymáhání pohledávek eráru měla být nějak sůžena neb obmezena. Strana povinná jest v podezření, že poškodila erár podloudným obchodem s tisícikorunovými bankovkami opatřenými padělanými kolky, jakých bylo zjištěno ve filiálce bankovního úřadu ministerstva financí v Ch. za 21,000.000 K a česká finanční prokuratura byla tímto bankovním úřadem, místem zajisté povoláním, pouká-

zána, by ku zajištění škody té v obnosu 20,000.000 K proti straně povinné učinila opatření zjišťovací. Tím jsou splněny předpoklady dvorského dekretu ze dne 18. září 1786, čís. 577 sb. z. s. Není pochyby, že tu jde o pohledávku státní pokladny, o které přikázáno jest rozhodovati úřadům správním, tuto zejména bankovnímu úřadu ministerstva financí (§ 10 vládního nařízení ze dne 12. května 1919, čís. 246, vydaného na základě zmocňovacího zákona ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 sb. z. a n.), jenž spravuje oběh okolkovaných bankovek a podává o výši oběhu jejich předepsané výkazy, smí bankovky s padělanými kolky majiteli odebrati a jest tudíž povolán žádati zajištění nároku státu, který vzešel z porušení jeho výsostného práva. Bylo proto návrhu finanční prokuratury podanému v zákonném zastoupení eráru na žádost bankovního úřadu ministerstva financí vyhověti, neboť zjevno jest z povahy a stavu věci, že bez povolení navrženého zajištění bylo by pozdější dobytí příslušné peněžité náhrady zmařeno neb značně stíženo a tak byl by zájem státní povážlivě ohrožen (§§ 370 a 374 exekučního řádu).

Nejvyšší soud obnovil usnesení první stolice.

Důvody:

O tom, že dvorský dekret ze dne 24. října 1806, čís. 789 sb. z. s. týče se jen zajištění erariálních pohledávek povahy veřejnoprávní, nemůže, hledíc k jeho doslovu, býti zajisté nejmenší pochybnosti. Zdali totéž platí i o dvorském dekretu ze dne 18. září 1786, čís. 577, písm. c) sb. z. s. bylo při všeobecném znění jeho dříve ovšem pochybno. Tato pochybnost odstraněna však výpočtem čl. III., odstavec první, uvoz. zák. k ex. ř. Dle tohoto ustanovení zůstaly v platnosti posavadní zákonné předpisy o přednostních právech a o zajištění a vymáhání daní a jiných dávek k účelům veřejným, pak jinakých dlužností, co do vymáhání zákonem daním na roveň postavených, jakož i takových pohledávek státní pokladny, o nichž rozhodovati a jež likvidovati přikázáno jest úřadům správním, dále posavadní předpisy o zajištění důchodkových trestů, o zajištění pohledávek z nájemních smluv o veřejných důchodech a o vymáhání takovýchto pohledávek. Tento výpočet jest výlučným a nedopouští rozšiřovacího výkladu, ježto ustanovení čl. III., odst. 1. jest výjimkou z pravidla čl. I., odstavec 2. uvoz. zák. k ex. ř. Z řečeného výpočtu vyplývá, že, až na pohledávky z nájemních smluv o veřejných důchodech, jichž soukromoprávní ráz mohl by po případě býti theoreticky pochybným, zachovány v platnosti posavadní předpisy o zajištění erariálních pohledávek jen potud v platnosti, pokud pohledávky ty mají ráz veřejnoprávní a že jen s tímto omezením platí na dále dvorský dekret ze dne 18. září 1786, čís. 577 písm. c) sb. z. s. Poněvadž pak návrh eráru opírá se výlučně o ustanovení řečených dvorských dekretů, bylo by lze navrženou zjišťovací exekuci povolití jen tehda, kdyby tvrzený nárok eráru byl nárokem veřejnoprávním, o jehož jsoucnosti a rozsahu rozhodovati náleželo by úřadům správním. Tomu však není tak. Dle obsahu exekučního návrhu jde patrně o pohledávky eráru na náhradu škody způsobené tím, že odbočka bankovního úřadu v Ch. přijala 1000 K bankovky, okolkované padělaným kolkem. Dlužník jest prý v podezření a ve vyšetřování pro podloudný obchod s těmito

bankovkami. Jde tedy o pohledávku na náhradu škody. Tato pohledávka jest však pohledávkou soukromoprávní. Jejím důvodem jest bezprávný čin (čin trestný), za jehož majetkoprávní následky ručí škůdce eráru jako příjemce bankovek bez ohledu na výsostný poměr navrhovatele k odpůrci. Vždyť týž náhradní nárok příslušel by i soukromému příjemci bankovky. Jest ovšem pravda, že trestným činem již o sobě vsaženo bylo ve výsostné právo státu. Z toho však náhradní nárok se nevyvozuje, nýbrž z té další skutečnosti, že padělaným kolkiem opatřené bankovky byly bankovním úřadem přijaty.

Čís. 376.

Manžel nemůže žádati, by ho manželka sledovala, žije-li sám ve společenství s jinou ženou.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1920, R I 36/20.)

Manžel, jenž sdílel společnou domácnost s jinou ženou, žádal na soudě, by se manželka k němu navrátila. Soud první stolice žádost jeho zamítl. Důvody: Navrhovatel sám doznal, že žije s jinou ženou ve společné domácnosti a že s ní zplodil dvě nemanželské děti, což jest ostatně věcí u soudu známou. Manželka má ovšem dle § 92 obč. zák. sledovati manžela do jeho bydliště a dle § 93 obč. zák. není manželům volno, by o své újmě zrušili manželské společenství. Leč ustanovení tato nelze vykládati v ten rozum, že by manželka měla se vrátiti do domácnosti manžela, jenž žije v konkubinátě s jinou ženou. Příčiloť by se to názorům právním i mravním. Rekursní soud nevyhověl manželově stížnosti. Důvody: Právo, příslušející manželci dle § 92 obč. zák., by manželka s ním bydlela a jemu v hospodářství a při práci výdělkové dle svých sil pomáhala, jest právem čistě soukromoprávním. Práva taková mohou býti změněna úmluvou stran anebo jinými okolnostmi; v porušení takových práv nelze vždy spatřovati odepírání společného soužití nebo jeho zrušení. Chce-li manžel plně využití svého práva, jak mu je zákon přiznává, a požadovati, by manželka plnila své povinnosti, musí sám býti pamětliv svých povinností a nesmí svým chováním znemožňovati manželce, by své závazky splnila. Nejvýznačnější povinností manželovou jest zajisté manželská věrnost. Poruší-li manžel tuto povinnost, odporuje tím účelu manželství, jedná proti dobrým mravům a pozbývá práva, žádati od manželky, by s ním společně žila. Stěžovatel doznal, že žije s jinou ženou ve společné domácnosti a že s ní má dvě děti. Tím postavil se sám mimo zákon a nemůže žádati od své manželky, by se k němu navrátila. Nesprávným jest názor stěžovatelův, že jeho protiprávní a nemravné jednání manželce pouze umožňuje, by domáhala se na soudě rozluky manželství a odděleného bydliště. Manželství jest smlouvou oboustranně závaznou, jež každé straně ukládá povinnosti i skytá práva. Již dle přirozených zásad právních nemůže ten, kdo se mimo ni postavil, žádati od druhého, by plnil své povinnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu pro nedostatek podmínek § 16 nesp. řízení.